boms''. Sutikta panašios nuomonės ir vieno, kito klebonų, kurie priešinosi, kad jo parapijos ribose būtų įsteigtas Mot. Są-gos skyrius. Bet tai nevisi. Rasta ir nuoširdžių ir labai jau didelių pritarėjų idealistų.

Bet nors ir kelios mūsų veikėjos rankų nenuleido. Dirbo ir su viltimi žiūrėjo į rytojų, į ateitį. Anot pačios pirmosios M. S. Centro pirmininkės išsireiškimo: "Saujelė moterų ir merginų beveik nieko neapsipažinusios su plačiuoju organizatyviu darbu, tačiau, vedamos skaisčios moterų atbudimo idėjos, sujungtomis spėkomis dirba ir mokinas."

Taip, dirbam ir mokinamės, einam ir klumpam. Per tai M. Są-goj pirmais keliais metais turėta šiokių-tokių suiručių, bet tokias suirutes yra pergyvenusios ir organizacijos gana gudrių vyrų vairuojamos.

"Nėra namų be dūmų", sako senas priežodis.

Karas

Kaip tik tais pačiais 1914 metais, kuomet M. Są-ga buvo įkurta, užsiliepsnojo pasaulinis karas. Imigracija iš Lietuvos sulaikyta. Mergaitėms, kurių bene daugiausia atvykdavo, kelias užsidarė.

Visų mintis, darbas ir aukos buvo nukreipti gelbėti savo žmones. Rengta vakarai, rinkta aukos ir pačių aukota. Moters širdis visados jautri; ji daugiau ir jautė rusų — vokiečių trypiamą, teriojamą tėvynę Lietuvą ir savųjų kančias. Savi — organizacijos — reikalai tokiam momente liko pamiršti — antraeiliai.

Nors moterų vardu organizuotai niekas ir nepasiųsta Lietuvai, kadangi moterys savo atskiro fondo neturėjo, Tautos Fondas buvo bendras liet. katalikų fondas, visgi ačiū Mot. Są-gai, kuri 1919 m. išgavo iš T. F. Lietuvos Kat. Moterų Dr-jai Kaune penkis tūkstančius dol.

Karui praūžus, daugelis lietuvių grįžta atgal savo tėvynėn... Čia Mot. Są-ga irgi netenka daugelio savo narių ir veikėjų.

Adv. J. Brenza,

Metropolitan State Bank prezidentas, Moterų Sąjungos Centro valdybos finansų (investmentų) reikaluose legalis patarėjas, taip pat yra nuoširdus organizacijos rėmėjas.

Epidemija

1918 m. apie vasaros pabaigą ima plėstis po Ameriką influenzos epidemija. Čia žiaurioji mirtis išskina iš sąjungiečių tarpo daug gabių, jaunų ir senesnių narių. Veikimas visur liko suparaližuotas, nes valdžios įsakymu nebuvo galima susirinkimų laikyti, ką nors rengti ir šiaip pulkeliui žmonių susirinkus šnekučiuotis. Nukenčia visos organizacijos Amerikoje, bet jaunutė Moterų Są-ga labiausia atjautė.

Lietuvos Kat. Moterų Dr-jos Atstovė

Mot. Są-ga buvo pakvietusi į Ameriką Liet. Kat. Mot. Dr-ją atsiųsti savo atstovę. Dr-ja kvietimą priėmė ir 1927-8 m. atsiuntė iš Lietuvos moterų tarpo viešnią-veikėją Franę Pikčilingienę. Mot. Są-ga finansavo jos kelionę ir gelbėjo misijai, per kurią buvo surinkta Liet. Kat. Moterų Dr-jos vedamai Karmėla-

Bronė Ivaškiūtė,

gimusi gražioje Žemaitijoj, Lietuvoj, į Ameriką atvykusi 1914 metais, visa širdimi pamylusi Moterų Sąjungą, jos kilnius siekimus. Daug taip pat yra dirbusi kitoms mūsų organizacijoms ir tėvynei Lietuvai pradžioje nepriklausomo gyvenimo. Seniau priklausiusi 6-tai kuopai, Lewiston Me., ėjo nut. rašt. pareigas ir sykiu buvo mokytoja lietuvių rašomosios kalbos kuopos įsteigtuose kursuose. Tai toji pati **Bronė**, kurios raštai kupini sąjungietiškos dvasios ir persisunkę troškimu, kad visos Amerikos lietuvės šviestųsi, lavintųsi ir kultūrintųsi per Moterų Sąjungą, telpa "Moterų Dirvoje". Šiuo metu gyvena Lexington, Mass. Priklauso 13-tai kuopai, So. Boston, Mass.

vos mergaičių ūkio mokyklai keli tūkstančiai dol. Ryšiai palaikomi ir dabar, nes L. K. M. Dr-jos veikla yra panaši M. Są-gos veiklai.

Moterų Są-gos Organas "Moterų Dirva"

Mot. Są-ga, be šelpimo savo narių ligoje (jei kuri priklauso Pašelpos skyriui), turi Apšvietos skyrių, kuriam kiekviena narė turi priklausyti, ir leidžia savo laikraštį "Moterų Dirvą". Taigi, tuomi Mot. Są-ga ir skiriasi nuo kitų moterų draugijų, draugijėlių, *kad ji rūpinasi savo narių apšvieta*. Jokia viena moterų draugija, kad ir būtų didžiausia, neistengs leisti laikraščio. Jos (dr-jos) nei nesirūpina savo narių švietimu. Gal kas pasakys, kad: "mes skaitome kitus laikraščius..." Taip, bet moterims mūsų vyrų redaguojami laikraščiai nieko nėra davę ir neduoda. Ar turi nors vienas laikraštis moterų skyrių? Ar patiekia, nors retkarčiais, moterims naudingų pamokinimų, patarimų, nors savo skaitytojų-rėmėjų tarpe turi didelę dalį moterų? Galite skaityti kitus, ir aš pati skaitau, bet moterų laikraštį kiekviena turi gauti.

Tad organizacijos steigėjos ir veikėjos dėjo pastangų, kad Sąjunga kuogreičiausia pradėtų leisti savo laikraštį. Jų pastangos nenuėjo veltui, nes 1916 metais, Spalių mėn., pasirodė pirmas "Moterų Dirvos" numeris, redaguotas U. T. Jokubauskaitės-Daukantienės.

Koks buvo džiaugsmas, didžiavimasis savo laikraštuku, nors ir plonyčiu! Visgi savas, pačių moterų išleistas, jų reikalais rūpinasi. Pačios moterys į jį rašo, nors tų rašytojų ir ne kaž kiek. Dalinamasi žiniomis, patarimais, pamokinimais ir tt., patiekiama žinių ne tik iš liet. moterų veikimo — atbudimo, bet ir ką veikia kitų tautų moterys. Savo raštais prisidėdavo ir kai kurie geraširdžiai vyrai.

Vardas laikraščiui parinktas labai tinkamas — "Moterų Dirva". Tai dirva, kurią mes pačios turime plėsti, išdirbti ir gerą sėklą į ją sėti. "Moterų Dirva", rodos, išlaikė savo dirvoną švarų ir neleido piktžolėms augti. Kalba gryna, švari; niekada nerasi žargoniškų žodžių, kokiais kiti mūsų lietuvių laikraščiai riebokai sūdosi.

"Moterų Dirva", kaipo organizacijos organas, visados pirmoje vietoje rūpinas organizacijos gerove.

"Moterų Dirva", kaip ir pati organizacija, ir-gi yra pergyvenusi audringą laikotarpį. Yra išėjusi kartais tik po 16 puslapių. Buvo ir taip, kad per visą pusmetį reikėjo narėms laukti ir t. t.

Visi tie praeities pergyventi trūkumėliai paįvairina darbuotės "istoriją".